

Szarvasi is, afrikai is - mi az?

Innováció és flexibilitás, azaz újítás és alkalmazkodás - talán ezzel a két szóval jellemezhetnénk leginkább a szarvasi Innoflex Műszaki Fejlesztő, Szolgáltató és Kereskedelmi Kft-t, mint ahogy az a névválasztásában is tükröződik. Az Innoflex azok közé a cégek közé tartozik, melyeknek tevékenységi köre igen széles skálát ölel fel. Induláskor fő profiljuk a magas- és mélyépítés volt, de ma már legfőbb tevékenységük a haltenyésztés, a halászat és különösen az intenzív technológiák fejlesztése. Utóbbi terület ma már első sorban a haltenyésztéshez kapcsolódó speciális objektumok fejlesztését, tervezését és létesítését jelenti, a halnevelő medencéktől a komplex iparszerű halnevelő rendszerek építéséig. Minderről bővebben Tóth Imrével, az Innoflex Kft. ügyvezető igazgatójával beszélgettünk.

- A céget 1991-ben alapítottuk, s az első években főként az építőiparban dolgoztunk - mondja Tóth Imre. - Akkoriban - mondhatnám - a templomtoronytól az alagútig gyakorlatilag mindent építettünk. Mi készítettük az ÖKI és a HAKI teljes szennyvíz-rendszerét, jelentős részt vállaltunk a szarvasi szennyvízcsatorna beruházásokban, de a gázhálózat és ivóvízrendszer kiépítésében illetve rekonstrukciójában is. Részt vettünk szarvasi cégekkel kooperációban a regionális ivóvíz-ellátási programban, az Orosháza-Szarvas közötti vezeték építésében. De sorolhatnám a magasépítési munkáinkat is: városi középületek felújítását és építését, pl. a város egészségügyi létesítményein, iskoláin, kollégiumain végzett munkákat. Gyakorlati kivitelezés mellett tervezési feladatokat is megoldottunk, ennek egyik példája a város központjában lévő Kiszely-cukrászda - a művelődési ház körüli építésének első üteme. Cégünk készítette a Cserkeszlői Termálfürdő fejlesztési terveit, aminek része volt az egész fürdővárosi arculat meghatározása is. A teljes program - ami ma is folyik - több, mint egymilliárd forintos. Részt vettünk a konkrét kiviteli tervezésben és építésben is, gyógy-medencék rekonstrukciójával és építésével. Erdemes az eredményt megnézni és egy jól fürdődni a megújult, gyönyörű környezetben.

- Ezek szerint Szarvason kívül is vállaltak munkát?

- Többfelé dolgoztunk az országban, aminek az oka első sorban az volt, hogy a 90-es évek közepén Szarvason az építőipar résztvevőiből túlkínálat jelentkezett. Emiatt több ismert cég is hasonló lépésre kényszerült. Mi Kiskunfélegyházán egy hatalmas vágóhíd építésén találkoztunk az azóta is meglévő külföldi partnerünkkel, akinek ma is magyarországi kivitelezői vagyunk. Ez egy speciális terület, egy magas színvonalú amerikai ipari szennyvíztisztító technológia.

- Ma azonban elsősorban haltenyésztéssel foglalkoznak. Mikor és miért történt a profilváltás?

- Tulajdonképpen inkább azt mondanám, hogy valódi profilváltás nélkül, az építési tevékenység csökkenésével párhuzamosan történt meg az átmenet. Igazából csak a hangsúly, a részarány változott meg. 1993-ban adódott egy kedvező lehetőség egy csödbe került, intenzív haltenyésztéssel foglalkozó magyar-norvég közös vállalat telepének megszerzésére, amelyet - mondhatnám kalandos úton - sikerült az üzemeltetésére külön alapított kft-vel közösen megvásárolni. Ezt a telepet ma is a Szarvas-Fish Kft. üzemelteti, a közös működtetésben mi elsősorban a műszaki fejlesztés körébe tartozó feladatokkal vállaltunk részt. A telepet jelentősen fejlesztettük, továbbépítéssel bővült a termelői kapacitás, új halkeltető és kiszolgáló rendszer épült. Az itt tenyésztett afrikai harcsát az olaszok vásárolták meg. Sajnos, ez a termelést periodikussá tette. Törtük a fejünket, hogy lehetne a termelést fokozni, hogyan lehetne folyamatossá tenni. Partnereimnek én vettem fel először az akkor legismertebb áruházláncba való beszállítás gondolatát, mint a hazai piac felé való nyitás lehetőségét. A tárgyalásról azonban lógó orral jöttünk haza, mert számunkra akkor teljesíthetetlen feltételeket szabtak. Persze, többek közt ennek is volt a következménye, hogy hozzáláttunk egy kisüzemi halfeldolgozó építéséhez, ami az INNOFLEX elképzelései alapján és kivitelezésében készült el. 1998 elején helyeztük üzembe.

- A halfeldolgozó beváltotta-e a hozzá fűzött reményeket?

- A legteljesebb mértékben. Olyannyira, hogy nyilvánvalóvá vált, a közös telep nehezen fogja kielégíteni a gyors ütemben növekvő igényeket. Ezért elhatároztuk, hogy az INNOFLEX Kft. egy saját telepet létesít, annál is inkább, mert a közös telepen nincs további bővítési lehetősége. Nekünk rendelkezésre állt a terület és volt némi tőkénk is, amit a városon kívüli építési munkáinkkal szereztünk, és úgy döntöttünk, hogy ebből a szarvasi emberek számára teremtünk munkahelyeket. Mivel ekkor még az építőipari teljesítményünk volt a domináns, kénytelenek voltunk az új telepet a kutakkal együtt az utolsó fillérig saját pénzünkkel megépíteni. Büszkén mondhatom, hogy ez sikerült, és ezen a - Magyarországon egyébként egyetlen erre a célra épült - harcsanevelő telepen minden lételemény saját fejlesztésben,

saját tervek alapján készült, saját kivitelezéssel. Közben persze rendkívüli nehézségeink is adódtak, mert az építés időszakaival párhuzamosan félig-meddig kényszerűségből - futottunk a pénzünk után -, valamint termelési lehetőségeink bővítése reményében adósság átvállalással beolvastottuk az INNOFLEX Kft-be a csődhelyzetben lévő UNITTICA Kft-t. Sajnos, mint kiderült, a valóságos adósság az elhatározásokról tudott állapotnak több, mint kétszeresét tette ki, több tíz millióra rúgott. Úgy tűnik, mára ezt a kalandot is túléltük.

- Most tehát itt állunk az új harcsanevelő telepen. Fantasztikus a vízben tobzó halak tömege és sokasága. Sohasem láttam még ilyet.

- Amit lát, az az afrikai harcsa, azaz ahogy mi nevezzük: szarvasi afrikai harcsa, vagy egyszerűen csak szarvasi harcsa, mert az afrikai jelző sokakból idegenkedést vált ki. Ez egy trópusi, kettős légzésű halfaj, mely a meleg, 25-30 fokos vizet kedveli. Jól tűri az intenzív tartást, nagy sűrűségben tenyésztethető, egy köbméter vízben akár 150-200 kg hal is megél. Saját anyaaállományunk segítségével mi magunk szaporítjuk, és kb.

egyéves korára éri el a 0,8-1,2 kg-os piaci súlyt. Húsa szálszálal, és szinte nincs is "halíze". Nagyon sokan kedvelik az afrikai harcsát, olyanok is, akik a halat egyébként meg nem ennék. Húsa tehát jó ízű, nagyon kevés zsírt tartalmaz, és ez is gazdag úgynevezett telítetlen zsírsavakban, amelyek jó irányba befolyásolják a vér koleszterinszintjét. Ezekről a tulajdonságokról az élelmiszeripari szakemberek is többször meggyőződhetek már a különböző bemutatóinkon. Szívesen kielégítünk lakossági igényeket is, Anna-liget 7.sz. alatti telepünkön lehet vásárolni élő vagy feldolgozott halat.

- Miért éppen az afrikai harcsát választották? Mi jellemzi ezt a halfajt?

- A halászat nehéz mesterség. Sok fenyegetettségnek van kitéve a hal, amíg az asztalra kerül. Gyakorló haltenyésztőként is mondhatom, hogy a tavi halászatnál igen gyakran érik az embert meglepetések. Közismert az a mondás, hogy a hal csúszós - értem ez alatt azt, hogy nagyon komoly lopáskárok történnek, de az is előfordul, hogy a tógazda hibázik, és csak a végén lepődik meg az eredményen, mert nehéz ellenőrizni az állományt. Az intenzív harcsanevelés ebből a szempontból előnyösebb. Mi ezen a kis területen, ami, láthatja, a fél hektárt sem éri el, egy 400 hektáros tógazdaság termelését tudjuk produkálni. Igaz, hogy az üzem éjjel-nappali ügyeletet kíván, és rendkívül nagy odafigyelést. Mindezek mellé meg kell említenem Radics Ferenc nevét, aki Magyarországra először 1987-ben a HAKI akkori fiatal kutatójaként hozta be ezt a halfajt. A 90-es évek elejétől sikerült őt megnyernem a közös telepünk szakmai irányítására és hosszú időn keresztül az INNOFLEX-ben is tulajdonostársunk volt. Az ő kiváló tudományos és technológusi munkásságának eredménye az, hogy ma ezt a halfajt ilyen színvonalon tudjuk tenyészteni telepeinken.

- Mennyi halat termelnek évente ezen a telepen?

- Több, mint háromszáz tonnát értékesítünk, elsősorban külföldi piacokra. Legnagyobb vásárlónk Románia, Németország és Olaszország. Telepünkön harminc különböző méretű és alakú, összesen 1200 m³ hasznos térfogatú, vízzáró vasbeton medence készült, ebben történik a termelés. A telep vízellátása mélyfúrású termálvizes kutakból történik. Ez a biztosítéka annak, hogy a telepen termelt halállomány mentes a napjainkban egyre gyakrabban bekövetkező káros környezeti hatásoktól, szennyeződésektől. Gondoljunk csak a tiszta ciánszennyezésre, aminek begyűrűző hatása a legtöbb tógazdaságot is így-úgy elérte. Ilyesmi nálunk nem fordulhat elő, a kutakból szivattyúzott víz jószerivel csíramentes.

- Miért van néhány medencében ez a szökőkút-szerű berendezés?

- Ezek úgynevezett tözsellőztetők, amelyek a víz oxigéntelítettségét hivatottak javítani. Mivel a telepen több vízkört is kialakítottunk, amelyeknek a hőmérséklete különböző, lehetőségünk van eltérő igényű egyéb halfajok tenyésztésére illetve az ezekkel kapcsolatos kísérleti és kutatómunkára. Jelenleg is van a telepen tilápia - ez szintén trópusi halfaj, magyarul talán "kék sügérnek" lehetne hívni -, aminek legfőbb jellegzetessége, hogy az ivadékat a szájjüregében költi és gondozza. Ennek a fajnak a nagyüzemi szaporításához alkalmas technológiát és berendezést tervezünk kifejleszteni a következő évben. A tilápia a világban igen közkedvelt éttermi hal, magyarországi forgalmazá-

sához nagy reményeket fűzünk. Van a telepen még koi ponty, ez egy japán díszhal, gyönyörű színes foltokkal, amit ugyan- csak intenzív körülmények közt próbálunk tenyészteni. De van egy kisebb állományunk lénai tokhalakból is, amelyek a tavalyi évben Észak-Koreába exportált ivadékállományból maradtak vissza kontrollként, továbbtenyésztésre.

- A halakat élő, vagy feldolgozott állapotban szállítják a külföldi piacokra?

- Külföldre csak élő halat szállítunk, mivel a jelenlegi közös feldolgozó nem felel meg a szigorú európai szabványoknak. Még ez évi terveinkben szerepel azonban egy új, nagyméretű, EU szabványoknak megfelelő feldolgozó létrehozása, melyet funkcióját veszített műhelyépületünkben alakítunk ki. A tervezett beruházás értéke meghaladja a százmilliót, amelyet részben PHARE-támogatással, illetve az FVM pályázatain nyert pénzügyi segítségével tudunk megvalósítani.

- Mikorra tervezik az új üzem átadását?

- Reményeink szerint a jövő év májusában, esetleg júniusában sikerül befejeznünk az építkezést. Az új feldolgozó üzembe helyezése jelentősen növeli majd esélyeinket a külföldi piacokon, mivel ott igény mutatkozik feldolgozott afrikai harcsára. A halfeldolgozó megépítése után létszámbővítésre is szükség lesz, mintegy tíz fővel szándékozunk növelni alkalmazottaink számát. Jelenleg egyébként 15-en dolgoznak a kft-nél.

- Milyen lesz az új halfeldolgozó?

- Olyan, amely minden szempontból megfelel a legkorszerűbb követelményeknek. Már most gondolunk a konyhakész termékek előállításának lehetőségére is. Fontosnak tartom megemlíteni, hogy az új feldolgozó megtervezésekor is - hasonlóan az intenzív harcsatelep kialakításához - messzeemenően figyelembe vettük a környezetvédelmi szempontokat. S itt nemcsak arról van szó, hogy betartjuk a környezetvédelmi előírásokat, hanem arról, hogy ezen túlmenően is mindent megtegyünk környezetünk védelme érdekében. Az új halfeldolgozóban keletkező gyártási hulladék teljes mennyiségét például a haltakarmányozásra használható hasznos anyag-gá dolgozzuk fel.

- Térjünk vissza még egy pillanatra a cég külföldi kapcsolataira: Önök nemcsak halat exportálnak, hanem a haltenyésztéshez szükséges technológiát is.

- Így igaz, mi igen intenzíven foglalkozunk a haltenyésztéshez kapcsolódó fejlesztéssel, kutatással. Engem a "múltam" a HAKI-hoz köt, ahol 1966-tól a '90-es évek elejéig megszakítás nélkül dolgoztam. Az építési részleg vezetőjeként halászati létesítmények építésével, tervezésével foglalkoztam, aminek fontos része volt az intézeti kutatásokat kiegészítő műszaki fejlesztés. Intézeti team-ek tagjaként a világ számos országába irányuló szakértői feladatnak lehettem részese. Ezek főként az édesvízi extenzív és intenzív haltenyésztéssel kapcsolatos speciális feladatok voltak. A HAKI-ban eltöltött évek alatt szerzett tapasztalatok és a már említett, 90-es évek eleje óta kitűnő partnerekkel folytatott intenzív haltenyésztési gyakorlat alapozta meg azt a tudást, aminek felhasználásával know-how értékű megoldásokat tudunk kidolgozni. A megelőző években például Észak-Koreába szállítottunk saját fejlesztésű, modul rendszerű halszaporító állomásokat illetve építettünk intenzív tokhalnevelő telepet, a közeljövőben pedig reményeink szerint egy észak-afrikai országgal írunk alá hasonló szerződést, melynek keretében 600 tonna/év kapacitású komplex harcsanevelő telepet szállítunk ki, takarmánygyártó üzemmel és halfeldolgozóval együtt. Büszkén mondhatom, hogy amit ma az Innoflex Kft. az intenzív haltenyésztéshez szükséges berendezések és rendszerek terén produkálni tud, az a világszínvonalat képviseli. Ezt támasztja alá az is, hogy a délkelet-ázsiai térségben ez év októberében tartandó technológia-fejlesztési kiállításra két másik magyarországi céggel együtt harmadikként, eredményei alapján és a HAKI javaslatára az INNOFLEX Kft-t is felkérték.

- Végezetül engedje meg, hogy a hallottak alapján megjegyezzem: úgy látom, sok munkával, de szép sikereket értek el.

- Hasonlóképpen gondolom. Abban azonban, hogy ez így van, igen nagy szerepe van annak a háttérnek, melyet számunkra ennek a városnak, Szarvasnak a szellemisége jelent. Rendkívül jó érzés, hogy az INNOFLEX Kft. egy, a halászati kutatások és fejlesztés iránt elkötelezett szűkebb közösségben, a HAKI által fémjelzett Akvapark Egyesülés keretein belül dolgozhat. Elmondhatom, hogy a Kutatóintézettel való kapcsolatunk, amely a jelen együttműködési lehetőségein túl a közös múltunkon alapul, korrekt és eredményes. Fejlődésünk csak mindenek alapján és tükrében értékelhető. Az pedig külön örömmel tölt el, hogy családom is részt vesz a vállalkozásban: mellettem dolgozik élettársam, Edit, s két fiam, Attila és Szabolcs is cégünk erősítik. Egyikük agrármérnök, másik pedig halászati szakmérnök, és személyükben látom biztositékát a közelgyen-ven éves munkám tapasztalataival létrehozott vállalkozás eredményes jövőjének. Alkalmazottainkkal együtt valamennyien azon fáradozunk, hogy eredményeink ne csak cégünk sikerét, de a hazai haltenyésztés fellegvárának, Szarvasnak a hírnevét is öregbítsék.